

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *J. A.*

Cím: _____

Jelenkori francia festők

"1943. X. 20."

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

Hely: _____

Idő: _____

Személy: _____

Helyszám: _____

708

"1943"

A legujabb francia festők munkáinak egy válogatott gyűjteménye valamikor a második világháború kitörésének ideje körül indult el egy európai kiállítási körút felé. A világpolitika tüztörlesztései között vesztegelt szerte Európában, utójára Szófiában; onnét érkezett ide hozzánk s egyike a legnagyobb közönségért jelentő kiállításoknak a most induló művészeti évadban. Szakértők és közönség egyaránt azzal az érdeklődéssel keresi fel, ami kijár a modern francia festőművészetnek. Hiszen mintegy kétszáz év óta Páris és a francia festészet az, ahova a festőművészet fejlődésének erői és áramai mint valami központba gyűltek s egész Európára szétsugároznak. Itt fejlődött ki s innét indult utjára a rokokó, a klasszicizmus, a romantika, a naturalizmus, az impresszionizmus, a posztimpresszionizmus, az expressionizmus, s az azok folytatásából és összeszővődéseiből keletkező többi irányzatok. Volt idő — különösen éppen a legkéseibb irányzatoknál — amikor a kezdeményezések nem is jutottak érett alkotásokhoz, pusztán a problémákat kísérletezték ki. Az első világháború óta mintha kihülően is lenne Párisnak a művészeti középpont jellege, éppen azért, mert a befejezett művek rovására tulságosan is előtérbe lépett a tézis, a probléma és a kísérlet a francia festészetben. A tárgyilagos szemlélőnek úgy tűnik fel, mintha az új problémák szakadatlan felvetésével éppen vezető szerepét

kivánta volna megőrizni a francia festészet, mintha erői s éppen jobb erői ennek kísérletei között vérszenének el. Már eljutottak odáig, hogy a szó legszorosabb értelmében nem is a valóságot festették, hanem a valóság szubjektív és fantasztikus algebrai képleteit. Mig a festészet élén a festészeti problémák megoldásának jegyében mindig harcolt egy eléggé nagy számu progresszív élcsapat, mindig voltak olyanok is, akik az addigi klasszikus eredményeket egyeztetették; ezek megmaradtak a feltűnés és harcok zajától talán távolabb, de bennük is éppúgy élt a francia művészet nagy stílusa, mint a makacsul az előretörésért kísérletezőkben. S elérkezett az idő, amikor nemcsak a ké szebb művek, hanem a nagyobb festői géniuszok is ebből a csoportból kerültek ki. Hogy mindezt számon lehessen tartani, franciának kellene lenni az embernek, éppen azért kelt érdeklődést az, ha egy ilyen nagy kiállítás utra kel és maga jó el az európai városokba, hogy a francia festészetet — a friss uttörőket s a hajdani és közelmúlt. sőt ma is élő uttörők eredményeinek őrzőit helyben megmutassa.

Elnézegetve ezt a jó másfélszáz képet, nehéz volna róluk és festőikről imaginatív módon számot adni; szavakkal kellene őket lefesteni s a kép ehhez sok, a nyomtatott hely kevés. Tájak, arcok, emberek, csendéletek és festészeti problémák dus zürzavara. S a nézőnek az a benyomása, hogy valami, ami a festészeti

problémákon és festészeti látáson túl volt *nagy* a francia szellemben: kiegészített volna. A láva kihült, a mágneses mezők kialudtak. Ezek között a festők között épp úgy megvannak a progresszívek, mint eddig mindig meg voltak a francia festészetben, megvannak a rendkívül finom egyeztetők és ekletikus hagyományörzők, s amit egyik-másikuk fest, az egyenesen csodaszép, de mindkét csoport éppúgy tájat fest vagy csendéletet, vagy arcot, vagy utcát, vagy valami optikai problémát mindenütt másutt a világon. Azt a Nagyot, az Ujat, a Mást, amit addig festettek, mig a francia festészet valóban élén állt a világ művészetének: most nem festik. Említsünk meg néhány nevet: Emile *Bouneau* auvernei tájait, *Lailard* csendéleteit, *Oudot* provençei vidékeit, *Perrichon-Mosley* tájképeit, *Léon Rafin* hullámzó tengerét, *Louis Egon Corneau*, *Andre Marchand* képeit, *Yves Brayer* veronai részleteit. Volt egyébként a közönségnek egy rétege, mely szinte tüntetően érdeklődött vételkedvével. De szemmel látható volt, hogy a vételek nem a képek művészeti értékének, hanem francia voltának s itt-ott szélsőségesen progresszív irányának szóltak.

I. A.